

ЗАПОЗИЧЕННЯ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МОВЛЕННІ ЯК МАРКЕР ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ

Стаття присвячена проблемі запозичених елементів, зокрема лексичних, в українському мовленні та реакції суспільства на цей процес. Велика кількість запозичених лексичних елементів може, на думку багатьох дослідників, трансформувати національну «картину світу», зруйнувати цілісну культурну оболонку. У такому разі потік чужомовних одиниць набуває властивостей патогенних елементів. У статті дотримано позиції, що треба розрізняти в дослідженнях мовний знак і його сприйняття соціумом. Метою пропонованої розвідки є аналіз основних (масових) реакцій на іншомовні запозичення, які виявляються в художніх та публіцистичних текстах із часу набуття Україною незалежності. Констатується, що за три десятки років змінилося політичне та культурне тло, на якому відбувається проникнення та засвоєння чужомовних одиниць. Домінантним чинником цих процесів є інтернаціоналізація. Наразі маємо суспільно-культурну ситуацію, яка сприяє розповсюдженню запозичених елементів в українському мовленні.

Ключові слова: культурна глобалізація, іншомовні запозичення, лінгвокультурна ситуація, мова медіа, українська мова

Semeniuk O. Borrowings in Modern Ukrainian Language as a Marker of the Linguocultural Situation. *The article is aimed at the problem of attitude towards borrowed elements, in particular lexical ones, in the Ukrainian language. A certain caution of society and the individual towards the active flow of foreign elements is a kind of defensive reaction. A foreign word is first of all a carrier of a different culture that is not always harmonious with the linguistic culture into which it enters. A large number of borrowed lexical elements can, according to many researchers, transform the national "map of the world", destroy a holistic cultural shell. In this case, the flow of foreign units acquires the properties of pathogenic elements. The article adheres to the position that it is necessary to distinguish between the linguistic sign and its perception by society in research. Therefore, the purpose of the proposed study is to analyze the main (mass) reactions to foreign borrowings, which are found in fiction and journalistic texts since Ukraine gained independence.*

The study emphasizes that despite the diversity of the borrowing process in the Ukrainian language of the late 20th century, it is necessary to note two opposite trends that primarily determine the functioning of foreign units and their use in speech. This is, on the one hand, the understanding of the need to fill in terminological and conceptual gaps and the perception of the activation of borrowings from other languages (primarily English) as an indirect manifestation of freedom and open policy. On the other hand, the opposition of the mass linguistic and cultural consciousness

to the invasion of foreign elements as a pathogenic factor that destroys national mental foundations. It is also stated that over three decades, the political and cultural background on which the penetration and assimilation of foreign units takes place has changed. The dominant factor in these processes is internationalization. Currently, we have a social and-cultural situation that contributes to the spread of various borrowed elements in the Ukrainian language. Among the key factors of "promotion": an open information space, the ability to use foreign information and cultural products; the widespread involvement of the population, especially young people, in IT, computer games, the mass use of specific "digital" products with an English-language interface; state accents on strengthening the study of English in schools and universities; requirements for English proficiency for applicants for certain positions in commercial and state structures, etc.

Key words: *cultural globalization, foreign borrowings, linguistic and cultural situation, media language, Ukrainian language.*

Вступ

Проблема ставлення до запозичень, зокрема лексичних, в українській мові є «постійно актуальною». Активне проникнення в мову й мовлення чужомовних елементів практично завжди викликало певну негативну реакцію. Згадаймо пародіювання занадто зарозумілого мовлення в українській класичній літературі, лінгвістичні дискусії щодо доцільності запозичень та їх місця в мові в 20-30-ті та 70-80-ті роки ХХ століття тощо. Не втратила актуальності ця тема і в наш час, про що свідчить прискіплива увага до неї дослідників та громадськості. У цьому сенсі показовими є розвідки Б. Ажнюка (1999), І. Коробової (2017), В. Пономаренка (2021), О. Стишова (1999), О. Тараненка (2008) та ін.

Зрозуміло, що певна насторожена або негативна реакція суспільства та особистості на занадто активний потік чужомовних елементів є своєрідною захисною реакцією. Запозичення – перш за все носій іншої культури, що не завжди гармонійний лінгвокультурі суспільства, до якої потрапляє. Велика кількість лексичних запозичень може трансформувати національну «картину світу», зруйнувати цілісну культурно-мовну оболонку. У такому разі потік чужомовних одиниць набуває властивостей патогенних елементів тексту. У цьому аспекті концептуальними є погляди І. Огієнка та Ю. Шевельова, які акцентували увагу на тому, що українська мова зазнає тиску іншомовних елементів під впливом не стільки звичних для розвитку мов процесів міжкультурної інтерференції, скільки під тиском політичних

факторів – впливів імперських політик, законодавчого обмеження сфер функціонування української мови на певних територіях тощо (Огієнко, 1995; Шевельов, 1998).

Поділяємо думку багатьох фахівців про те, що треба розрізняти в дослідженнях мовний знак і його сприйняття соціумом. Тому *метою* пропонованої статті є аналіз суспільних реакцій на чужомовні запозичення, які виявляються в художніх та публіцистичних текстах. З 90-х років ХХ століття такі одиниці є одним із виразних маркерів змін лінгвокультурної ситуації в Україні.

У дослідженні використані описовий метод, метод лінгвістичного спостереження, аналізу тексту.

Виклад основного матеріалу

З набуттям Україною незалежності поява великої кількості чужомовних лексичних одиниць в українській мові та мовленні була зумовлена новою політикою відкритості, орієнтацією суспільства на «захід», західну культуру, традиції, технології, економічний лад. Нові поняття, що не просто увійшли, а ввірвалися в життя суспільства й особистості, – від економічних термінів до назв побутових приладів – заповнювали лакуни, які існували в мові-реципієнті. До цього процесу «колективний мовець» ставився з розумінням. Але, наприклад, серед мовознавців певне несприйняття викликав процес, коли запозичення виштовхували не тільки рідні слова з таким же значенням, але й більш ранні запозичення (*прес-конференція – брифінг, макіяж – мейкап, жаргон – сленг* тощо).

Не можна не погодитися з думкою, що збільшення кількості варваризмів, використання в мовленні неадаптованих лексичних одиниць призводить до порушення ментальних основ мови, появі «збоїв» у виконанні комунікативної функції. Особлива оцінка таких явищ носіями мови віддзеркалюється в сатирико-гумористичних творах. Типовий приклад акценту на чужомовних одиницях та протиставлення їх рідним реаліям у фейлетоні М. Босака «Смачний транспорт»: *От тільки коли надумаютъ наши зверхники останню вареничну під шопчи казино переобладнати, то щоб намалювали на одному тролейбусі український борщ з пампушками...* (Літературна Україна, 27.11.97).

Дослідники віддають у цей період першість по введенню іншомовних слів в обіг засобам масової інформації. А найбільш насиченими

запозиченнями вважають мову медіа та мову політики. Акцентується увага на дефектності вживання чужомовних слів, які не відомі більшості носіїв мови, є неінформативними, ускладнюють розуміння контексту. Саме такі лексичні одинці викликають зазвичай негативну реакцію пересічного носія мови, стають об'єктом критики та пародіювання.

Помітна кількість нових слів, термінів, які вийшли за межі вузькоспеціалізованого вживання на межі 2000-х, не завжди мали достатньо зрозумілу для пересічного носія мови семантику, потребували певного пояснення. Окрім того, у масовому мовленні завдяки різноманітним екстралінгвальним факторам вони набували додаткових експресивних та оцінних конотацій. Наприклад, фрагмент гуморески О. Перлюка «Чудова реструктуризація»:

– Хеллоу, Сидорчук, ти у курсі, що почалася комплексна **реструктуризація**?

– Як, уже?! Іване Івановичу, вибачайте за несерйозне питання, **реструктуризація** – це що?

– О, це дуже потрібна справа. Стрижень усіх економічних реформ. Тільки комплексна **реструктуризація**, і ні що інше, зможе вивести нас із кризи... (Перець, 1999, № 6, с. 5).

Подібні комунікативні складнощі стимулювали велику кількість міні-творів особливого жанру: акторський словничок, перетлумачний словник тощо. У них подавалися індивідуально-авторські тлумачення запозичених слів. Іноді такі авторські «синоніми» використовувалися як засіб створення гумористичного ефекту. Наприклад, уривок із фейлетону В. Нестайка «Лесичка-медсестричка і вовк-кандидат»: *Після того, як її похнули із лісового телебачення... вона зайнялася передвиборчими технологіями, стала **імеджмейкером**, тобто, як кажуть у народі, **мордоробом*** (Перець, 1999, № 11, с. 3).

Як відомо, існують певні етапи засвоєння чужомовного слова національною мовною системою. Перший етап – запозичене слово вживається в оригінальній орфографічній та фонетичній формі; другий – слово пристосовується до системи мови, що його запозичила (транслітерація або транскрипція, входження до граматичної системи тощо); третій – носії мови вже не відчують незвичність чужомовної лексичної одиниці, вона вживається як звичний елемент словникового складу; четвертий – запозичення може змінити свої

жанрово-стилістичні характеристики; п'ятий – реєстрація запозиченого слова в тлумачних та інших словниках.

Динаміка проникнення в українську мову запозичень в останні десятиліття така, що вони не встигають пройти всі етапи, «пропускають» деякі з них. Особливо – якщо ці слова входять у мовлення із засобів масової інформації. Активне вживання лексичної одиниці в медійній мові сприяє її популяризації, помітності, але зазвичай не робить її зрозумілою, семантично й стилістично прозорою. На початку 90-х років минулого століття можна було спостерігати це на прикладах популярних у мові мас-медіа та політики слів типу: *альтернатива*, *консенсус*, *ментальність*, *плюралізм*, *регіон*, *реструктуризація* тощо.

Хвиля нових запозичених слів, як і активне вживання в мові ЗМІ раніше вузькоспеціалізованих термінів, викликає негативну реакцію і навіть роздратування певної частини населення. Особливо в тих випадках, коли значення слова достеменно невідомо, коли особистість підсвідомо відчуває дисгармонію, зайвість запозиченого елемента для звичної комунікації. Нових конотацій запозичений термін може набувати, коли позначає явище, що має неоднозначну оцінку в суспільстві. Такі функціональні особливості запозичень віддзеркалюють певні тенденції в суспільстві, у середовищі носіїв мови, – посміятися над «лексичними зайдами», підкреслити їх неорганічність у рідному мовленні. Прикладом цьому є гумореска В. Чуприни «Імпічмент»: *Слово за слово, й гарячкувата Горпина прилюдно скрутила вам дулю. Замість шукати **консенсусу**!* (Літературна Україна, 19.03.98). Або дуже показовий анекдот: «*Тату, а що таке **консенсус**?*». Батько замислився, почував потилицю, та й каже: «*От біда, недавно ж знав, та забув...*». Синок знову допитується: «*Тату, а що це таке **альтернатива**?*». Батькові знов незручно, шевелюру куйовдить: «*У повітрі це слово носить, сину, а що воно означає, просто з голови вилетіло...*». *А мати у цей час на кухні поралася, почула таку розмову та й кричить: «Сину, не чіпляйся до батька, дай йому після роботи відпочити». «Ні жінко, хай питає, бо дурним виросте...»* (Дніпро, 1991, № 6, с. 194).

Наприкінці 90-х років ХХ ст. у середовищі науковців точилися дискусії щодо доцільності активного запозичення лексичних одиниць. «Як принизливо заміняємо життєздатні українські слова

– часто вдаємося до глупоти, вводячи замість них непродумано підхоплені іншомовні нікудишні замінники («ерзаци»). Це, перш за все, робиться в поспішних журналістських вивертах, дуже часто у вищих сферах науки, культури, виробництва» (Каранська, 1999: 13). Науковиця звертає увагу на непотрібність уживання чужомовних слів у парах: *притосувати – адаптувати; вада зору – дефект зору; передати повноваження – делегувати повноваження; з'їзд – форум; здійснювання – реалізація; управа – адміністрація* тощо.

В українському суспільстві періоду межі 2000-х було помітне тяжіння до «боротьби» із запозиченнями, заміщення іноземних елементів автохтонними словами. На думку деяких дослідників, цей процес розвивається і під впливом мови діаспори, у якій традиції мовного пуризму особливо помітні. Реформатори мови, що притримуються пуристських поглядів, «хотіли б перш за все позбавитися від новітніх (і не тільки) іншомовних запозичень. Запозиченнями вважаються перш за все слова, утворені на неслов'янській лексичній основі (частіше за все це англіцизми), а також русизми, рідше полонізми або кальки з інших мов» (Ажнюк, 1999: 304). На заміну пропонуються як авторські неологізми, так і слова з пасивного словникового складу або іноді навіть діалектна лексика. Б. Ажнюк, який проаналізував такі тенденції в мові діаспори, наводить приклади: *СНІД – епідемічна безборонь, інфекційна незахисть; баскетбол – кошиківка; волейбол – відбиванка; футбол – копаний м'яч; телескоп – далекобачка; вертолїт – крутняк; пилосос – пилосмок; штрейкбрехер – страйколом; фотографія – світлина* тощо.

В українському суспільстві цього періоду немає єдиного погляду на вказані процеси. Більшість мовознавців доволі скептично ставиться до такої насильницької зміни словникового складу. Ця різниця суспільних мовних уподобань знаходить відображення в художніх та публіцистичних творах. Бачимо одночасно як іронію щодо таких замін у мовленні емігрантів, як у романі В. Діброви «Бурдик» (...*Задля того свого часу я заложив тут студентський клуб, дружину з компаного м'яча і з кошиківки, запрошував мистців на артистичні забави...* (Опудало, 1997: 218), так і позитивне сприйняття деяких із синонімічних замін, як у гуморесці О. Вусика «Куряча сліпота»: *Можливо, я ніколи й не довідався б про цю малорасейську дивовижу, бо послугами міжнародного Бориспольського лєтовища* (мені дуже

подобається оце чисто українське слово) не користуюся... (Літературна Україна, 29.10.98).

За усієї строкатості процесу (і результату) запозичень в українській мові кінця ХХ століття необхідно відзначити дві протилежні тенденції, які переважно й зумовлюють функціонування чужомовних одиниць та їх уживання в мовленні. Це, з одного боку, розуміння необхідності заповнення термінологічних і понятійних лакун та сприйняття активізації запозичень з інших мов (передусім – англійської) як опосередкованого прояву свободи та політики відкритості. А з іншого, протидія масової мовно-культурної свідомості навалі чужомовних елементів як патогенному фактору, що руйнує національні ментальні засади.

І в наш час також популярною є позиція щодо обмеження (якщо не боротьби) із «зайвими» на думку частини суспільства лексичними запозиченнями. Показовим у цьому аспекті є матеріал в *Gazeta.ua* (22.08.23) «**Факапити, хейтити, на ізі** – як ці суржикізми легко замінити українськими словами». У дописі представлена думка української філологині, редакторки Ольги Васильєвої. «Більшість сучасних англізмів запозичені без потреби. Ми настільки часто говоримо *факапити, репостити, хейтити*, що починаємо гадати, як замінити їх українським словом. Тож окремої уваги потребує явище українгліш». Тут же є визначення *українгліш* – «це схрещення українських слів та словосполучень з англійськими. Тобто відбувається запозичення англізму не в чистому вигляді (як *лайфхак* чи *бекграунд*), а підлаштування його до морфологічної чи синтаксичної структури української мови з утворенням суржику». Журналісти наводять і «листи» читачів, які наголошують на необхідності замінити англіцизми українськими словами. І такі заміни редакторка пропонує. Наприклад: «*фіча* – особливість або функція; *скіл* – навичка; *софт скілс* – м'які навички, тобто соціально-комунікативні; *хард скілс* – компетентність; *бекграунд* – досвід або нажиток; *лайфхак* – хитрість або порада» (https://gazeta.ua/articles/sogodennya/_fakapiti-hejtiti-na-izi-yak-ci-surzhikizmi-legko-zaminiti-ukrayinskimi-slovami/1155097). Пропонується і заміна суржикізмів: це *анбелівебл* – це неймовірно; *та на ізі* – запросто; *рілі* – справді; *ну камон* – годі тобі; *олди* – люди, народжені у ХХ столітті; *кринжовий, кринжатина* – огидний, огида / сором; *рандомний* – випадковий; *рофлити* (від *rofl* – rolling on the floor laughing) – дуже

сильно сміятися, також насміхатися; *чатитися* – листуватися в електронній формі; *кікнути* – вилучити людину з чату; *скролити* – користуватися прокруткою на екрані; *стримити* – виходити в етер; *стартапити* – започаткувати проект; *делітнути* – видалити; *хакнути* – зламати мережу; *хейтити* – ненавидіти, цькувати в інтернеті; *зачекінитися* – позначитися десь; *офнутися* – зникнути, вимкнутися звідкись або вмерти; *факапити* – робити помилки; *фіксити* – лагодити; *фоловити* – відстежувати; *шерити*, *репостити* – поширювати; *чилити* – відпочивати; *аплікуха* – застосунок; *пруфи* в студію – потребу доказів; *овер дофіга / ту мач* – забагато.

Авторка наголошує, що англізація свідомості розхитує український мовний код, як і русифікація та полонізація. Уважає, що однією з груп, яка сприяє розповсюдженню подібних одиниць, є айтівці, які мають бути відповідальними й не тягнути в мову всілякий «мотлох», бо їх наслідує решта українців.

Використаємо цей допис як основу для певних роздумів щодо ситуації із запозиченнями в українському мовленні, яка на сьогодні має дещо інші вихідні умови, інше тло, ніж, наприклад, на початку ХХІ ст.

По-перше. Приклади, які наведені в дописі, – це сленгізми, і привнесені вони не тільки айтівцями, але й медійниками, політиками та деякими іншими професійними групами. У цьому сенсі показовою є цікавість до вивчення подібних процесів не тільки мовознавців, але й представників медіалінгвістики, соціолінгвістики тощо. Названі явища притаманні насамперед сучасному молодіжному сленгу й навряд вони вийдуть за межі корпоративних та вікових груп.

По-друге. Поява подібних «міксових» запозичених елементів, до яких не зовсім підходить визначення «суржикізм», є наслідком процесів культурної глобалізації, під дію яких потрапила Україна, зокрема й проголосивши курс на відкритість, демократію, орієнтацію на Євросоюз, НАТО тощо. Це явище складно оцінювати в сучасних умовах. Воно є і його треба вивчати в різноманітних аспектах: лінгвістичному, комунікативному, культурному, соціальному, філософському.

По-третє. Ми маємо суспільно-культурну ситуацію, яка активує розповсюдження запозичених елементів (насамперед – англізмів) в українському мовленні. Серед ключових факторів сприяння такі: відкритий інформаційний простір; можливість долучатися до англомовного (або іншого) інформаційного, культурного продукту;

широке долучення населення, особливо молоді, до ІТ, комп'ютерних ігор; масове використання специфічного «цифрового» продукту з англомовним інтерфейсом; державні акценти на посиленні вивчення англійської мови в школі та університетах; вимоги володіння англійською до претендентів на певні посади в комерційних та державних структурах тощо. Деякі українські дослідники, культурні діячі (наприклад, директор Інституту української мови НАН України Павло Гриценко) навіть говорять про свідомий тиск на українську мову, україномовне середовище перевагами англійській мові: англомовні навчальні програми, статті, англійська в резюме, англійська в масовій культурі (згадаймо дискусію щодо перекладу фільмів) тощо.

По-четверте. Англійська розповсюджується у сфері діяльності, які раніше були доволі далекі від впливу тенденцій інтернаціоналізму. Так, в українській армії закордонних зразків озброєння вже чи не більше, ніж пострадянського та вітчизняного. Іншомовні елементи стали частиною військово-технічної термінології, увійшли в мовлення військових, волонтерів, медійників, стали частиною військового жаргону. Нещодавно Міністерство оборони спільно з Генштабом ЗСУ зробили заяву, що вони працюють над дорожньою картою щодо удосконалення мовної підготовки українських військовослужбовців для того, щоб кожен з них вільно розмовляв англійською мовою до 2026 року.

По-п'яте. Негативне ставлення до росії, російськомовного продукту, яке відчувається в Україні після повномасштабного вторгнення, спонукає до заміни в мовленні російськомовних кальок англомовними, російських запозичень у жаргоні – англійськими, написання російськомовних торгових марок латиницею (наприклад, назва магазинів торгової мережі – *Prostor*) тощо.

Навіть цих названих позицій, на додаток до вже існуючих факторів, що впливають на активність процесу запозичень та їх активного використання в українському мовленні, вистачає, щоб зрозуміти, наскільки дієвими (агресивними) є позамовні чинники. Ми поділяємо думку багатьох колег, зокрема В. Пономаренка, який зауважив: «Лексичний корпус будь-якої мови є об'єктивним показником ступеня її історичного розвитку. З одного боку, поява нових слів і виразів є абсолютно логічним і природним явищем. Проте, з другого боку, постає проблема доцільних, виправданих соціальною й мовною логікою

меж, адже аксіоматичною є думка про те, що за будь-яких умов кожна мова має зберігати свою своєрідність і неповторність» (Пономаренко, 2021: 354). Проте розуміємо, що суспільні смаки сьогодення перебувають під впливом потужних тенденцій інтернаціоналізації.

Висновки

Українська мова зазнавала тиску іншомовних елементів під впливом не стільки звичних для розвитку мов процесів міжкультурної інтерференції, скільки під тиском політичних факторів – впливів імперських політик, законодавчого обмеження сфер функціонування української мови тощо. Саме це пояснює доволі різку реакцію частини суспільства, особливо освіченої та національно налаштованої, на проникнення та використання різноманітних чужомовних одиниць.

У сучасній лінгвокультурній ситуації актуальними є дві протилежні тенденції, які переважно й зумовлюють функціонування чужомовних одиниць та їх вживання в мовленні. Це, з одного боку, розуміння необхідності заповнення термінологічних і понятійних лакун та сприйняття активізації запозичень з інших мов як опосередкованого прояву свободи та політики відкритості. А з іншого, протидія масової мовно-культурної свідомості навалі чужомовних елементів як патогенному фактору.

Уважаємо, що наразі спостерігаємо період нового «збурення» процесів в оновленні українського мовлення і мови під тиском глобалізаційних факторів (інтернаціоналізації, культурної глобалізації) та військово-політичної кризи. Дати їм зважену професійну оцінку можна буде із часом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк, Б. М. (1999). *Мовна єдність нації: діаспора й Україна*. Київ: Рідна мова.
2. Огієнко, І. І. (Митрополит Іларіон). (1995). *Історія української літературної мови* (Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик). Київ: Либідь.
3. **Опудало:** *Українська прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років ХХ століття*. (1997). Київ: Генеза.
4. Каранська, М. (1999). Річище нашої мови потребує очищення. *Урок української*, 6, 13–16.
5. Коробова, І.О. (2017). Семантичне та словотвірне освоєння новітніх запозичень в українській мові. (Дис. ...канд. філол. наук). Київ, Запоріжжя: ЗНУ.
6. **Пономаренко, В.** (2021). Новітні запозичення в українській мові: соціокультурний аспект. *Людино- й культурознавчі пріоритети сучасного мовознавства: напрями, тенденції та міждисциплінарна методологія*. Узято з <http://www.inmo.org.ua/assets/files/2021/>

ponomarenko_%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%96.pdf. 7. **Стишов, О. А.** (1999). Особливості розвитку лексичного складу української мови ХХ ст. *Мовознавство*, 1, 7–22. 8. **Тараненко, О. О.** (2008). Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (на загальнослов'янському тлі). *Мовознавство*, 2–3, 160–162. 9. **Шевельов, Ю.** (1998). *Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941). Стан і статус*. Чернівці: Рута.

REFERENCES

1. **Azhniuk, B. M.** (1999). *Movna yednist natsii: diaspora y Ukraina [Unity of nations is possible: diaspora in Ukraine]*. Kyiv: Ridna mova [in Ukrainian].
2. **Ohienko, I. I.** (Mytropolyt Ilarion). (1995). *Istoriia ukrainskoi literaturnoi movy [History of the Ukrainian literary language]* (Uporiad., avt. ist.-biohr. narysu ta prymit. M.S.Tymoshyk). Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
3. **Opudalo: Ukrainska prozova satyra, humor, ironiia 80-90-kh rokiv XX stolittia [Scarecrow: Ukrainian prose satire, humor, irony of the 80s and 90s of the 20th century]. (1997). Kyiv: Heneza [in Ukrainian].**
4. **Karanska, M.** (1999). Richyshche nashoi movy potrebuie ochyshchennia [The watercourse of our language needs cleaning]. *Urok ukrainskoi – Ukrainian lesson*, 6, 13–16 [in Ukrainian].
5. **Korobova, I.O.** (2017). Semantychnе ta slovotvirne osvoiennia novitnikh zapozychen v ukrainskii movi [New Loan words Semantic and Lexical Adaptation in Modern Ukrainian Language]. *Candidate's thesis*. Kyiv, Zaporizhzhia: ZNU [in Ukrainian].
6. **Ponomarenko, V.** (2021). Novitni zapozychennia v ukrainskii movi: sotsiokulturnyi aspekt [Recent loanwords in the Ukrainian language: sociocultural aspect]. *Liudyno- y kulturoznavchi priorytety suchasnoho movoznavstva: napriamy, tendentsii ta mizhdystyplinarna metodolohiia – Human and cultural priorities in modern linguistics: trends, tendencies and interdisciplinary methodology*. Retrieved from http://www.inmo.org.ua/assets/files/2021/ponomarenko_%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%96.pdf [in Ukrainian].
7. **Styshov, O. A.** (1999). Osoblyvosti rozvytku leksychnoho skladu ukrainskoi movy ХХ ст. [Peculiarities of the development of the lexical structure of the Ukrainian language of the 20th century]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 1, 7–22 [in Ukrainian].
8. **Taranenko, O.O.** (2008). Suchasni tendentsii do perehliadu normatyvnykh zasad ukrainskoi literaturnoi movy i yavyshe puryzmu (na zahalnoslovianskomu tli) [Modern trends in revising the normative foundations of the Ukrainian literary language and the phenomenon of purism (on the all-Slavic background)]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 2–3, 160–162 [in Ukrainian].
9. **Shevelov, Yu.** (1998). *Ukrainska mova v pershii polovyni dvadtsiatoho stolittia (1900–1941). Stan i status [The Ukrainian language in the first half of the twentieth century (1900–1941). Position and status]*. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].

Семенюк Олег Анатолійович – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри міжнародної журналістики, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, Україна.

Tel: +38(066)2806481

e-mail: semenyuk_oleg@ukr.net

<http://orsid.org/0000-0002-1496-464X>

Semeniuk Oleg Anatoliyovich – Doctor of Philology, Professor of the Department of International Journalism of the Faculty of Journalism, Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 Bulvarno-Kudriavska Str., 04053, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 15 вересня 2023 року

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Семенюк О. А. Запозичення в сучасному українському мовленні як маркер лінгвокультурної ситуації. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди* / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2023. Вип. 59. С. 77–88. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2023.59.06>

APA: Семенюк, О. А. (2023). Запозичення в сучасному українському мовленні як маркер лінгвокультурної ситуації. *Лінгвістичні дослідження*, 59, 77–88. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2023.59.06>